

між «виробником» і «користувачем», здатної за рахунок переваг лізингового механізму забезпечити створення і впровадження у практичну діяльність інноваційного продукту;

3) змінюється предмет договору. Якщо при механізмі фінансового лізингу предметом договору є стандартні об'єкти основних засобів, то відмінною особливістю інноваційного лізингу є забезпечення спеціалізованим обладнанням.

Висновки. В сформованій в Україні практиці лізингових відносин можна виділити цілий ряд проблем, які перешкоджають подальшому розвитку інноваційного лізингу, серед яких основними є недосконалість нормативно-правової бази регулювання лізингових відносин та відсутність чіткої системи державного контролю лізингового ринку. Зміна ставлення до лізингу як ефективного механізму забезпечення відтворення основних фондів та реалізації інноваційних проектів сприятиме розвитку національної інноваційної системи, у першу чергу, за рахунок вирішення проблем його фінансового забезпечення.

Анотація. Раскрыты аспекты применения инновационного лизинга как инструмента развития национальной инновационной системы.

Ключевые слова: лизинг, инновационная система, финансовый и инновационный лизинг.

Summary. Revealed aspects of the application of innovative leasing as an instrument of national innovation systems.

Keywords: lease, innovative system, financial and innovative lease.

Рецензент к.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.

УДК 338.47

ЛОГІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМ ПРОЦЕСОМ

Устенко М.О., аспірант (УкрДАЗТ)

У статті висвітлюються сутність та взаємозв'язок між економічними категоріями логістики та інвестицій, обґрунтовується необхідність логістичного підходу до управління інвестиційним процесом.

Ключові слова: логістичне забезпечення, логістика, логістичний підхід, інвестиційний потенціал.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. В умовах ринкової економіки ефективна діяльність підприємства, забезпечення високих темпів

розвитку та підвищення конкурентоспроможності визначається рівнем його інвестиційного потенціалу та характером інвестиційної діяльності. Щоб досягти конкурентної переваги необхідно організувати з найменшими затратами та в найкоротші строки весь життєвий цикл інвестиційного процесу від конструкторської розробки до продажу конкретному споживачу, включаючи експлуатацію та ліквідацію інвестиційного продукту. Інвестиційні ресурси, що забезпечують необхідний інвестиційний потенціал підприємства, представляють собою економічний потік матеріально-технічних, фінансових, інформаційних та ресурсів праці. Тому використання логістики як функції управління економічними потоками допомагає раціоналізувати та оптимізувати управління економічними потоками на всіх фазах інвестиційного проекту. В сфері забезпечення інвестиційного процесу логістика спрямовує зусилля на створення нового інвестиційного продукту з відповідними вартісними та споживацькими якостями, тобто забезпечуючи високу якість та мінімізацію затрат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор з посиланням на джерела. Питання логістичного забезпечення інвестиційного потенціалу знайшли своє відображення в економічній літературі. Вагомий внесок при дослідженні теоретичних та практичних аспектів інвестування в Україні, був зроблений відомими вітчизняними спеціалістами (Бланк І.А. [1], Пересада А.А. [5], Майорова Т.В [4]). Теоретичні та прикладні питання розвитку логістичної інфраструктури відображені в роботах Диканя В.Л., Данько М.І., Якименко Н.В., Крикавського Є. В. [8, 9, 10, 11]. Питання потенціалу як основи логістичної системи фірми розглядають у своїй роботі науковці з Санкт-Петербурзької школи логістики [2].

Потенціал складається з ресурсів, які характеризують якісний та кількісний склад певних засобів та їх продуктивність. Він, в свою чергу, характеризує ступінь можливостей ефективного використання ресурсів на підприємстві, логістичній системі, логістичній організації. Інтегральний потенціал фірми, на їхню думку, відображає дієву здібність координувати процеси створення, реалізації, удосконалення та розвитку конкурентної переваги, та виступає як активний системний, логістичний фактор підсилення її конкурентоспроможності на основі інтенсивного та екстенсивного підходів. Основоположником, з точки зору найбільш ґрунтовного підходу до вивчення даної проблеми, можна вважати Міротіна Л.Б. [7]. Він розглядає логістичний менеджмент на стадії інвестиційного

проекування інтегрованих ланцюгів постачання продукції з позицій логістизації інвестиційного проектування та логістичної системи інвестиційних проектів. Основною формою прояву логістизації інвестиційних проектів виступають логістичні системи, теорія побудови та функціонування яких ще не до кінця розроблена.

Формування цілей статті. Метою даної статті є визначення економічного змісту логістичного забезпечення інвестиційного потенціалу, необхідних передумов застосування логістичного підходу до управління інвестиційним процесом на підприємстві та сфери логістизації інвестиційного проектування.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Інвестиційний потенціал підприємства – це сукупність фінансових та інвестиційних ресурсів, що дозволяють йому здійснювати інвестиційну діяльність, яка спрямована на забезпечення ефективної та стабільної господарської діяльності підприємства [3].

Логістичне забезпечення інвестиційного потенціалу відбувається в результаті взаємодії інвестицій та логістики, що носить двоякий характер. Інвестиції в якості одноразових затрат є базою для початку діяльності логістичної системи (затрати на закупівлю приміщень, устаткування, модернізацію основних засобів, будівництво нових основних засобів і т.д.). Тобто виступають необхідною умовою існування та функціонування логістичної системи. З іншого боку, потоки матеріальних, фінансових, інформаційних, трудових та інших ресурсів є об'єктом управління логістики. Тобто, з одного боку інвестиції дають змогу логістичній системі безперервно та надійно виконувати свої функції, а з іншого самі виступають об'єктом управління логістики. Ступінь взаємодії визначається ступенем проникнення логістики в систему підприємства: спроможністю, можливостями, та готовністю системи підприємства до сприйняття логістичних методів, принципів та інструментів управління потоковими процесами.

Взаємодія економічних категорій “інвестицій” та “логістики” відбувається на трьох рівнях. Перший рівень – інвестиційна логістика. Цей рівень створює базу, так званий «фундамент» взаємодії інвестицій та логістики. На цьому рівні визначають інвестиційну логістику як цілеспрямовану діяльність з впровадження інвестицій в основні та оборотні засоби логістичної системи для забезпечення безперебійного та економічно ефективного виконання основних функцій логістики – процесів фізичного просування матеріалів та сировини, підтримки запасів, тощо, а також для

реалізації інформаційних логістичних процесів. Інвестиції на даному рівні взаємодії виступають в якості головного джерела формування потенціалу логістичної системи.

Розглядаючи логістику як практичну діяльність з організації та управління процесами руху матеріальних, фінансових, інформаційних та інших потоків в системі ринкової економіки, слід все ж таки зазначити, що основним об'єктом управління логістичної системи є матеріальний потік. Для здійснення процесів фізичного просування продуктів та підтримки запасів, а також реалізації інформаційних логістичних процесів повинні застосовуватись різноманітні технічні засоби. Ці засоби, варіанти їх використання, а також системи підтримки їх працеспроможності створюють інфраструктуру логістичних процесів. Тому найбільш повне використання потенціалу логістики в її прикладному аспекті, розповсюджується на інвестиції в фізичні активи [7]. До таких капіталовкладень можна віднести інвестиції в: 1) складське господарство (склади різного виду та призначення, вантажні термінали та термінальні комплекси); 2) транспортні підрозділи різних видів транспорту; 3) транспортні комунікації (автомобільні та залізничні шляхи, залізничні під'їзні колії); 4) телекомунікаційні системи; 5) інформаційно-комп'ютерні системи (комплекс технічних засобів та оргтехніка).

В сучасній економіці практично неможливо забезпечити чіткого просування матеріальних та інформаційних потоків без розвинутої технічної інфраструктури логістичних процесів. Основним критерієм оптимізації логістичної інфраструктури повинна розглядатись мінімізація логістичних затрат при забезпеченні безперервності на надійності логістичних процесів. Інфраструктуру логістичних процесів можна розглядати як цінний актив, від ефективного та оптимального управління яким залежить діяльність логістичної системи та досягнення стратегічних цілей.

Другий рівень – логістизація інвестиційного потенціалу. Інвестиційний потенціал реалізується шляхом здійснення конкретних інвестиційних проектів, а найбільш повне використання потенціалу логістики розповсюджується на інвестиції в фізичні активи [8].

Процес логістизації інвестиційного потенціалу визначає ступінь проникнення логістики на різні рівні управління проектами. Логістизація спрямована не на руйнацію існуючої системи управління. Вона передбачає раціоналізацію та оптимізацію управління економічними потоками. В результаті підвищується рівень керованості, мобільності ресурсного потенціалу інвестиційного проекту,

оптимізація та раціоналізація всіх економічних потоків.

При здійсненні логістичного забезпечення інвестиційного процесу необхідно виконання певних вимог [8]:

1) Повинні бути чітко ідентифіковані різні джерела та учасники економічних потоків, тобто вони повинні відповідним чином мотивовані на ефективність;

2) Виявлений логічний та кількісний взаємозв'язок між потоковими процесами різної економічної природи;

3) Визначені значимість та функціональне призначення в цілому для інвестиційного проекту та для окремих його фаз, а також специфіка організації в них тих чи інших поточкових процесів;

4) Відкриті місця узгодження, логістичні центри поточкових процесів, дана оцінка їхньої ролі в інвестиційному проекті, сформульовані завдання логістичного забезпечення інвестиційного проектування.

Отже, логістичне забезпечення інвестиційного процесу повинно сприяти: мінімізації затрат; скороченню строків інвестиційного проектного циклу; раціональному природокористуванню; високій якості інвестиційного продукту; збільшенню життєвого циклу інвестиційного продукту; мінімізації втрат за рахунок створення більш ефективних підсистем управління ризиками в логістичних системах; експлуатаційній та екологічній безпеки інвестиційного продукту.

Третій рівень – інноваційна логістика, що характеризується найбільшим рівнем взаємодії цих економічних категорій. Відмінність від двох попередніх рівнів взаємодії проглядається насамперед у визначенні об'єктів управління, форм і методів управління. Якщо на першому рівні об'єктом управління були матеріальні потоки, на другому – матеріальні, фінансові, інформаційні та інші супутні потоки, то об'єктом управління на цьому рівні виступають будь-які потокові процеси. Така ж ситуація спостерігається стосовно застосування форм та методів управління: перехід від необхідних для забезпечення достатнього рівня управління структурою, необхідних для раціонального (оптимального) управління, до необхідних для раціонального (оптимального) управління будь-якими потоковими процесами. Інноваційну логістику можна визначити як сукупність наукових знань, методів та навиків з оптимального управління потоковими процесами [6].

Проблема досягнення цього рівня обумовлена тим, що навіть у розвинених країнах, досить адаптивних до логістичних інновацій, впровадження окремих елементів сучасної

логістики вимагає значних структурних перетворень. Наша економічна система недостатньо підготовлена до безпосереднього використання логістики повною мірою. Тому навіть застосування окремих логістичних завдань і методів вимагає для їхньої успішної реалізації більш глибоких і дорогих перетворень. Причому затрати найчастіше окупаються тільки при системній інноваційній логістизації/

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. Процес еволюції взаємодії інвестицій і логістики, проходячи ці етапи – інвестиційної логістики (базового рівня), логістизації інвестиційного потенціалу (перехід від базової до інноваційної логістики) і етап інноваційної логістики формують концепцію інтегрованої логістики – наскрізна аналітико-оптимізаційна організація всіх потоків, виходячи з кінцевих результатів: підвищення якості обслуговування споживачів (користувачів) і зниження сукупних логістичних затрат. Інноваційна логістика як найбільш актуальна складова науки логістики і відповідної їй сфери діяльності, покликана вивчати необхідність та можливість впровадження прогресивних новацій в організацію поточного та стратегічного управління потоковими процесами на підприємствах чи в галузях з ціллю виявлення та використання додаткових резервів шляхом раціоналізації (оптимізації) цього управління.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия [Текст] /И.А. Бланк./- К.: Ника-Центр, Эльга, 2003.- 480 с.
2. Долгов А.П., Козлов В.К., Уваров С.А. Логистический менеджмент. Концепция логистики фирмы. [Текст] / А.П.Долгов, В.К. Козлов, С.А. Уваров./- СПб.: Изд-во СПбГУЭФ, 2005.- С. 26
3. Лосева С., Зубкова В. Финансово-инвестиционный потенциал предприятия и управление инвестиционным процессом [Текст]// Економіст.-№11.-2000.-С. 52-54
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність [Текст] /Т.В. Майорова/ - Київ: «Центр навчальної літератури», 2004.- 376 с.
5. Пересада А.А. Управління інвестиційним процесом [Текст] /А.А.Пересада. – К.: Лібра, 2002.-472с.
6. Теренина И.В. Инновационная логистика в строительном комплексе России [Текст] / И.В. Теренина. - Ростов-на-Дону: Изд-во СКНЦВШ, 2006. - 208с.
7. Миротин Л. Б. Эффективность логистического управления [Текст]/ Л. Б. Миротин: Учебник для транспортных вузов под общ. ред. проф. Миротина Л.Б. – М.: - Экзамен, 2004.-482с.
8. Данько М. І. Забезпечення конкурентоспроможності промислових підприємств України в умовах міжнародних транспортних коридорів[Текст] : Монографія. / М. І. Данько, В. Л. Дикань, Н. В. Якименко – Харків: УкрДАЗТ, 2008. – 170с.
9. Дикань В. Л. Консолідація можливостей промисловості та транспорту в умовах міжнародних транспортних коридорів як шлях призупинення кризових явищ в економіці України [Текст] / В. Л. Дикань, Н.В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. праць. – Харків: УкрДАЗТ. – 2010. - №30. – С. 11-15
10. Крикавський Є.В. Логістичне управління [Текст]: Підручник. / Є.В. Крикавський – Видавництво Нац. ун-ту “Львівська політехніка”, 2005. – 684с
11. Якименко Н. В. Транспортна система України та глобалізаційні процеси [Текст] / Н. В. Якименко // Вісник економіки транспорту і промисловості: Зб. наук. праць.– Харків: УкрДАЗТ.– 2009. - №25.– С.93-96

Анотація. В статті розглядається сутність і взаємозв'язок між економічними категоріями логістики та інновацій, обґрунтовується необхідність логістичного підходу в управлінні інвестиційним потенціалом.

Ключевые слова: логістичне забезпечення, логістика, логістичний підхід, інвестиційний потенціал.

Summary. This article discusses the nature and the relationship between economic categories of logistics and innovation, justifies the need of logistic approach to managing investment potentials.

Keywords: logistics, logistics, logistic approach, investment potential.

*Рецензент. к.е.н., доцент УкрДАЗТ Зубенко В.О.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Якименко Н.В.*